

УДК 37.018.4(477)

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕХОДУ ВІД ДИСТАНЦІЙНОГО (ОНЛАЙН) ДО ТРАДИЦІЙНОГО (ОФЛАЙН) НАВЧАННЯ В УКРАЇНІ

**Павло КУЧЕР, Лідія ТИМОШЕНКО,
Володимир ХОЛЯВКА**

*Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського, м. Львів, Україна*

Від 2019 року через пандемію коронавірусної хвороби та війну сфера вищої освіти в Україні зазнала значних змін, зокрема відбувся перехід від традиційної (офлайн) до дистанційної (онлайн) форми навчання в закладах вищої освіти (ЗВО). Згодом, 2022 року, після повномасштабного вторгнення РФ в Україну багато закладів вимушено продовжували використовувати дистанційну (онлайн) форму навчання через ризики, пов'язані з безпекою. Пізніше, 2023 року, здебільшого в західній частині України впровадили змішану форму навчання у ЗВО, відповідно, заняття проводили дистанційно й очно. На сьогодні формат навчання залежить від безпекової ситуації в тому чи тому регіоні. У прифронтових ЗВО навчання здебільшого відбувається в дистанційному форматі (онлайн). Тож в умовах війни здобувачі вищої освіти стикаються з різноманітними викликами через перехід від дистанційної (онлайн) до традиційної

© Кучер П., Тимошенко Л., Холявка В., 2025

форми навчання, тому актуальним є виявлення викликів, з якими стикаються здобувачі вищої освіти при такому переході.

Особливості переходу від дистанційної (онлайн) до традиційної (очної) форми навчання висвітлено у працях Д. Бермена [5], В. Кухаренка [3], О. Васька [1] та ін.

Онлайн – навчання фахівці освіти вважають освітньою системою XXI ст., яке сприяє цифровізації освіти й опануванню навчальної платформи Moodle та програм для відеоконференцій Zoom, Teams, Google Meet а ін.

Дистанційне навчання передбачає передусім самостійне навчання студента у зручний для нього час та в будь-якому місці. Дистанційна освіта звільняє студента від потреби бути фізично присутнім у місці навчання [5].

Дистанційна форма навчання відрізняється від традиційної тим, що створює новий освітній простір, де студент чітко знає, які саме знання та навички йому потрібні [2].

В Україні онлайн форму навчання представлено в статті 49 Закону України «Про вищу освіту», де зазначено, що дистанційною формою навчання є індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається переважно за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу в спеціалізованому середовищі, яке функціонує на основі сучасних педагогічних та інформаційних технологій [4].

Соціологічне дослідження, проведене в межах міжнародного проєкту «Українсько-німецька викладацька мережа для цифрової трансформації екологічної освіти (фаза консолідації та розширення 2024)» серед студентів Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського, показало, що в разі переходу від дистанційної (онлайн) до традиційної (офлайн) форми навчання більшість (34%) студентів відчуває стрес і тривогу, частина (19,5%) має труднощі в плануванні часу на виконання завдань, через що відбувається спад ефективності навчання. Частина здобувачів вищої освіти (19,5%) вважає, що тривале навчання на дистанційній формі викликає потребу відновити соціальні навички та взаємодії з оточенням. Окрім того, більшість (42,4%) респондентів вважає, що перевагою традиційної (офлайн) форми навчання є живе спілкування, комунікація між студентами й викладачами, а також

у межах академічної групи. Третина (27,2%) респондентів вважає, що навчання у форматі офлайн забезпечує кращу якість навчання, і лише 15% респондентів не вбачає жодних переваг у поверненні до навчання в аудиторії. За критерієм освіти респонденти розділилися таким чином: 60,9% перший (бакалаврський) рівень; 9,7%, другий (магістерський) рівень, 29,2% третій (освітньо-науковий) рівень доктора філософії.

Отже, для подолання зазначених викликів треба забезпечити послідовний перехід до традиційної форми навчання у ЗВО для гарантування належної якості освіти.

Список використаних джерел

1. Васько О. О., Бутенко В.Г, Шаповалова О. В. Дистанційне навчання: досвід використання, проблеми, перспективи. Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки. 2020. Вип. 2. С. 59–67.
2. Дистанційне навчання у ЗВО: моделі, технології, перспективи: матеріали круглого столу за участю радників академічних груп та викладачів факультету управління фінансами та бізнесу. – 28 квітня 2021 р. – Львів: ФУФБ, 2021. – 111 с.
3. Кухаренко В. М., Бондаренко В. В. Екстрене дистанційне навчання в Україні: Монографія / За ред. В. М. Кухаренка, В. В. Бондаренка – Харків: Вид-во КП «Міська друкарня», 2020. 409 с.
4. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 37–38. Дата оновлення: 19.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 24.03.2025).
5. Barman, D., and Sanjib Kumar Roy. "The Transition from Offline to Online: Unveiling the Challenges and Opportunities." *International Journal For Multidisciplinary Research* 5.4 (2023).